

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. An peccet venialiter, si quis ob vitanda gravia tormenta sibi falsum crimen imponit etiam cum iuramento æquivocatione utens? Et an in tali casu peccet mortaliter? Et an delinquens occultus possit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

sed solum principale dominum. Ceterum ego dico falso meliori iudicio eo casu principale ex vi illius iuramenti falsi à Procuratore præstiti, nec esse periculum, nec penas prædictas incurere, quia principalis non dedit Procuratori suo facultatem ad falsum iurandum, sed solum, ut cum veritate præstaret iuramentum: & ideo peritij malitia solum in Procuratore manere debet. Et ita docet Texta *ubi supra. controu. 4. q. 2. n. 194.*

RESOL. LXVII.

An peccet venialiter, si quis ad vitanda graua tormenta sibi falsum crimen imponit etiam cum iuramento æquiuocatione vitens?

Et an in tali casu peccet mortaliter?

Et an delinquens occultum possit se prodere iudici, vt in eo debitam sequatur punitionem, cum id fiat ob virtutem iustitiae, volendo potius in hoc mundo peccati penam sustinere, quam in alio luendam seruare?

Et quid, si esset persona maxima auctoritatis, & Reipublicæ utilis? Ex part. 1. tract. 5. & Misc. 1. Ref. 7.

Sup. hoc in Ref. seq. §. 1. Non peccat mortaliter in tali casu docent communiter. Ita Nauarra *de restit. lib. 2. cap. 4. n. 21. & alij.*

2. Difficultas consistit, an peccet venialiter; affirmatiue respondet Lessius *lib. 2. c. 11. dub. 7. n. 4. & alij.* Sed mihi placet opinio Ioannis Sanchez *in selectis, disp. 46. n. 16. vbi sic asserit.* Ad vitanda graua tormenta excusatur quispiam etiam à veniali labe, falsum sibi imponendo; licet ob illius confessionem esset morte plectendus; quia vita non est digna tanto dolore, & mendacium excusatur, æquiuocatione in mente retenta scilicet crimen commississe, non re, sed solum vt fateatur iudici ad euitanda tormenta. Quod verum etiam iudico, licet falsam sibi impositionem iurent, nam eadem causa quæ adest ad excusandum mendacium æquiuocatione retenta, sufficit etiam ad excusandum iuramentum. Ita ille, quidquid in contrarium asserant Vega *in sum. p. 2. c. 8. cap. 1. Raguceus in Lucerna Parochorum. de restit. q. 167. & alij.* Quando adest iuramentum; sed tu tene cum Sancto, & vide Azorium *tom. 1. lib. 11. c. 4. q. 5. reg. 3. Valent. tom. 3. disp. 6. q. 7. punct. 4. & tom. 4. disput. 7. q. 1. punct. vlt. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 3. c. 6. n. 15. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 3. c. 10. n. 5. Deltrium in disquis. mag. lib. 6. c. 1. sect. 2. & alios penes ipsos.*

3. Notandum est etiam hic obiter, posse delinquentem occultum prodere se iudici, vt in eo debitam exequatur punitionem, cum id efficiat ob virtutem iustitiæ volendo potius in hoc mundo peccati penam sustinere, quam in alio luendam seruare. Ita Sanctus *ubi supra n. 19.* cui adde Nauarrum *de restit. lib. 2. c. 4. n. 20. Sanchez in sum. tom. 2. lib. 6. cap. 18. num. 41. & Sa. verb. infamare, n. 1. nisi esset persona maximæ auctoritatis, & Reipublicæ utilis, quæ se prodens, & tradens puniendam, maximum pateret scandalum, occasio- nem aliis ad delinquendum offerens.*

RESOL. LXVIII.

An reus possit sibi graue crimen imponere, et euitare grauius tormentum?

Et difficultas est, quando aliquis sibi imponit falsum crimen cum iuramento.

Et adducitur eum, qui conuictus plene est de Apostasia, aut de hæresi, quam non commisit, ita vt si neget, tradendus sit Curia seculari, à confiscatione bonorum, extremoque supplicio afficiendus; si vero fateatur cri-

men, leuiori pœna puniendus sit, posse ipsum ab ipso mortali culpa imponere sibi crimen, quod non admittit, nec obligari sub mortali ad retractandam confessionem, post sententiam prolatam, & reconciliationem sequentem? Ex part. 11. tr. 1. & Misc. 1. Ref. 14.

§. 1. Mouet hanc difficultatem nimis præcibit. Sic ait: Quartis an innocens ad vitandos cruciatus possit sibi imponere falsum crimen, etsi ob illud sit postea vltima sententia condemnandus?

2. Aufonius Noctinot in summa Dianæ verbo *Reu. num. 13.* Sic inquit: Reus ad vitanda graua tormenta, potest sine mortali crimine etiam capitale sibi imponere, quia vita non est digna, quæ tanto dolore secuari debeat, & posse etiam iurare æquiuocando, docent Doctores communiter cum Nauarra *lib. 2. cap. 4. n. 21. immod. nec peccare venialiter ait Sanctus disp. 46. n. 16. & Diana part. 3. tract. 5. resol. 7. & n. 12. ait. Non teneri se retractare, nisi ex hoc damnum tertio sequaturum foret; ita Diana part. 3. tract. 5. resol. 103. lib. sine, sic ille.*

3. At ego puto esse mortale peccatum mentiri Reipublicæ legitime & iuste roganti, & quod mendacium est non posse iuramento firmari. Si sit mendacium illud leue, & tamen iuramento firmetur, peritium erit graue peccatum. Si darentur relictiones mentales, & æquiuocatio prodesset, simplex criminis impostio non esset mendacium, & iuramentum, quo illa firmaretur, non esset peritium. At illas nos, & multi nobiscum detestantur. Huiusque Caramuel.

4. Sed satis probabiliter loquutus est doctus, & eruditus noster Compendiator Pater Noctinot, videlicet Pater Antonius Cottonus, & simul ego, & libet iterum assero, quod imponere sibi falsum crimen ad euitanda graua tormenta, etiam si mors inde timeatur, non est peccatum mortale, seculo peritium. Nemo enim tenetur cum tanto dolore, & labore vitam tueri.

5. Licet probabile etiam sit mortaliter peccare, fundamentum est, quoniam quamuis homo non tenetur cum tanto dolore conseruare propriam vitam, adhibendo remedia, quæ tantos cruciatus afferant, & potius mortem permittere, quam ea adhibere; aliud nihilominus est non conseruare vitam eis remediis adhibitis, aliud verò præbere causam obiectam, & meritoriam mortis, illam fingendo, cum non sit reuera id, vnde potestas publica mouetur ad condignam mortis penam executioni mandandam, quod non est præcisè non conseruare, vitam; sed causam destructionis illius adhibere, quod non licet etiam propter tormenta, non solum quia mendacium est, sed quia est oppositio causæ obiectivæ meritorie mortis propriæ, & cooperatio ad illam; nulla autem cooperatio ad propriam mortem honestari potest ex fuga tormentorum.

6. Licet hanc posteriorem sententiam magis placeat Dicastillo *de iust. lib. 2. tr. 2. disp. 12. Appen. 1. dicitur. 4. n. 514.* Tamen hoc non obstante priorem putat satis piam, & in præxi sequendam, ne miseri tam vehementi causæ, & periculo peccandi exponantur; sed præmonendi sunt, vt sciant, si forte in tortura vincantur dolore, non peccaturos mortaliter.

7. Et ita hanc sententiam tenet etiam præter Doctores à me alibi adductos Hermanus Bulembani, in *medulla Theol. moralis lib. 4. cap. 1. dub. 7. & probabiliter putat Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugo de iust. tom. 1. disp. 14. sect. 10. n. 174. vbi sic ait; Quando ex confessione falsi criminis incurritur pœna mortis, vel mutilationis membri, aliquoquin non inferenda; quo casu aliqui dicunt non peccare mortali-*